

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף מ of עבודה זרה. Some of the topics we will learn about include.

ואלו מותרין באכילה
Food items of עכו"ם that are permitted for eating;

חלב שחלבו עובד כוכבים וישראל רואהו
If a non-Jew milked a cow but there was a Jew watching, the milk is permitted.

וטרית שאינה טרופה
A whole טרית fish may be eaten, because there is no concern that the עכו"ם mixed in טמא, because it's recognizable since the it is in its original form.

The Machlokes in whether
עד שתהא ראש ושדרה ניכר
Both the fish's head AND spine must be visible.
OR even
או ראש או שדרה
Either the head OR the spine can be visible.

A

ואלו מותרין באכילה

חלב
שחלבו עובד כוכבים
וישראל רואהו

וטרית שאינה טרופה

עד שתהא ראש ושדרה
ניכר

או ראש או שדרה

B וציר שיש בה דגה

מותר
Fish brine that had כלבית floating in it may be eaten, because the growth of כלבית indicates that דג טמא was not mixed in.

The distinction between
סתומות
Sealed barrels
And
פתוחות
Open barrels

קירבי דגים ועוברין
אין נקחין אלא מן המומחה
Fish intestines and fish eggs may be bought only from a dealer but not from a private person, because there is a concern that they come from a טמא.

The Machlokes regarding
אם אין שם מומחה
If there was no dealer, whether the עכו"ם is believed to say they came from a kosher fish.

החגבים הבאים מן הסלולה אסורין
מפני שמזלף יין עליהן
Grasshoppers that come from the baskets in front of storekeepers are forbidden, because the עכו"ם sprinkle wine onto them.

B

וציר שיש בה דגה
מותר

סתומות ♦ פתוחות

קירבי דגים ועוברין
אין נקחין אלא מן המומחה

אם אין שם מומחה

החגבים הבאים מן הסלולה
אסורין
מפני שמזלף יין עליהן

1 So, let's review ...

Zugt Di Mishnah

ואלו מותרין באכילה

The following food items of non-Jews are permitted for eating

1.

חלב שחלבו עובד כוכבים וישראל רואהו

If a non-Jew milked a cow but there was a Jew watching, the milk is permitted.

The Gemara explains that the Mishnah refers even to a case of

יושב ישראל בצד עדרו של עובד כוכבים

וכי קאי, חזי ליה

וכי יתיב, לא חזי ליה

The Jew is sitting on the side of the non-Jew's herd, and the Jew can only observe the non-Jew when he stands;

And

דאיכא דבר טמא

The non-Jew also has non-kosher animals in his herd;

Nevertheless, the milk is permitted, because

כיון דכי קאי חזי ליה

אירתותי מירתת ולא מיערב ביה

The non-Jew is afraid to mix in טמא, because the Jew might stand up and see.

=====

1

מאריך

ואלו מותרין באכילה

The following food items of non-Jews are permitted for eating

- 1 -

חלב שחלבו עובד כוכבים

וישראל רואהו

If a non-Jew milked a cow but there was a Jew watching, the milk is permitted.

The Gemara explains that the Mishnah refers even to a case of

יושב ישראל

בצד עדרו של עובד כוכבים

וכי קאי, חזי ליה

וכי יתיב, לא חזי ליה

The Jew is sitting on the side of the non-Jew's herd, and he can only observe the non-Jew when he stands;

And

דאיכא דבר טמא

The non-Jew also has non-kosher animals in his herd; Nevertheless, the milk is permitted,

because

כיון דכי קאי חזי ליה

אירתותי מירתת ולא מיערב ביה

The non-Jew is afraid to mix in טמא, because the Jew might stand up and see.

2 The Mishnah continues

2.

והדבש
מותרין

The honey of a non-Jew may be eaten.

And the Gemara explains and eliminates three possible concerns:

1.

אי משום איערובי
מיסרא סרי

There is no concern that the non-Jew mixed wine into it, because the honey would spoil.

2.

אי משום בישולי עכו"ם
נאכל כמו שהוא חי

There is no concern that the non-Jew might have cooked the honey, because honey can be eaten raw.

3.

אי משום גיעולי עכו"ם
נותן טעם לפגם והוא ומותר

There is no concern that the honey was possibly stored in a non-kosher utensil and absorbed a forbidden taste, because this taste becomes spoiled and is therefore permitted.

=====

3 The Mishnah continues

3.

והדבדבניות אע"פ שמנטפין
אין בהן משום הכשר משקה

Juice dripping from a cluster of grapes does not achieve a הכשר on the grapes, because לא קא בעיי ליה למשקה

The owner does not want the juice, because these grapes are designated for eating; and a משקה that was לרצון, not wanted, does not achieve הכשר.

However, in the Braisa regarding

הבוצר לגת
הוכשר

If a person harvested grapes to be pressed, and some juice dripped onto the grapes, both בית שמאי ובית הלל agree that the juice does achieve a הכשר on the grapes, because התם קא בעיי ליה למשקה

The owner does want the juice, because these grapes are designated for their juice, and a משקה that was לרצון, wanted, does achieve הכשר

=====

2

The Mishnah continues

מלני

- 2 -

והדבש
מותרין

The honey of a non-Jew may be eaten.

And the Gemara explains and eliminates three possible concerns:

3.	2.	1.
אי משום גיעולי עכו"ם נותן טעם לפגם הוא ומותר	אי משום בישולי עכו"ם נאכל כמו שהוא חי	אי משום איערובי מיסרא סרי
<i>There is no concern the honey was possibly stored in a non-kosher utensil and absorbed a forbidden taste, because this taste becomes spoiled and is therefore permitted.</i>	<i>There is no concern that the non-Jew might have cooked the honey, because honey can be eaten raw.</i>	<i>There is no concern that the non-Jew mixed wine into it, because the honey would spoil.</i>

3

The Mishnah continues

מלני

והדבדבניות אע"פ שמנטפין
אין בהן משום הכשר משקה

Juice dripping from a cluster of grapes does not achieve a הכשר on the grapes,

because

לא קא בעיי ליה למשקה

The owner does not want the juice, because these grapes are designated for eating; and a משקה that was לרצון, does not achieve הכשר.

However, in the Braisa regarding

הבוצר לגת
הוכשר

If a person harvested grapes to be pressed, and some juice dripped onto the grapes, both בית שמאי ובית הלל agree that the juice does achieve a הכשר on the grapes,

because

התם קא בעיי ליה למשקה

The owner does want the juice, because these grapes are designated for their juice, and a משקה that was לרצון does achieve הכשר

4 The Mishnah continues

4.

וכבשין שאין דרכן לתת לתוכן יין וחומץ מותר

Vegetables or meat preserved in brine to which the עכו"ם does not usually add wine and vinegar are permitted to be eaten, and there is no concern that the עכו"ם mixed in ינם.

5.

וטריט שאינה טרופה מותר

A whole טריט fish may be eaten, because there is no concern that the עכו"ם mixed in טמא דג, because it's recognizable since the it is in its original form.

4

The Mishnah continues

מאריך

- 4 -

וכבשין
שאינן דרכן לתת לתוכן יין וחומץ
מותר

Vegetables or meat preserved in brine where the עכו"ם does not usually add wine and vinegar are permitted to be eaten, and there is no concern that the עכו"ם mixed in ינם.

- 5 -

וטריט שאינה טרופה
מותר

A whole טריט fish may be eaten, because there is no concern that the עכו"ם mixed in טמא דג, because it's recognizable since the it is in its original form.

5

The Gemara proceeds with a Braisa

איזו היא טרית שאינה טרופה
כל שראש ושדרה ניכר

If the fish's head and spine were still visible, the fish may be eaten.

And the Gemara mentions a Machlokes in the understanding of the Braisa:

הונא רב says

עד שתהא ראש ושדרה ניכר

Both the head AND the spine must be visible.

While רב נחמן says

או ראש או שדרה

Either the head OR the spine must be visible.

רב יהודה משמיה דעולא explains

מחלוקת לטבל בצירן

The Machlokes is only regarding to eat from the fish's brine, and only here רב נחמן says either ראש or שדרה are sufficient.

However, regarding

בגופן דברי הכל אסור

עד שיהא ראש ושדרה ניכר

To eat from the actual fish, even רב נחמן agrees that both ראש ושדרה are required.

רב פפא concludes

הלכתא עד שיהא ראש ושדרה ניכר של כל אחת ואחת

And accordingly, we must say that the Braisa that rules

חתיכות שיש בהן סימן

בין בכולן בין במקצתן ואפילו באחד ממאה שבהן

כולן מותרות

Even if only one piece had a kosher סימן, all the other pieces may be eaten;

The Braisa refers to

כשחתיכות שוות

When all the pieces are lined up and it is obvious that they all belong to one fish.

=====

5

בריימא

איזו היא טרית שאינה טרופה
כל שראש ושדרה ניכר

If the fish's head and spine were still visible, the fish may be eaten.

רב נחמן
או ראש או שדרה
Either the head or the spine must be visible.

רב הונא
עד שתהא ראש ושדרה ניכר
Both the head and the spine must be visible.

רב יבוצב משמיה דעולא

מחלוקת לטבל בצירן

The Machlokes is only regarding eating the fish's brine, and only here רב נחמן says either the ראש or שדרה are sufficient.

However,

בגופן דברי הכל אסור
עד שיהא ראש ושדרה ניכר

To eat from the actual fish, even רב נחמן agrees that both ראש ושדרה are required.

רב פפא

הלכתא

עד שיהא ראש ושדרה ניכר
של כל אחת ואחת

And accordingly, we must say that the Braisa that rules

חתיכות שיש בהן סימן
בין בכולן בין במקצתן
ואפילו באחד ממאה שבהן
כולן מותרות

Even if only one piece had a kosher סימן, all the other pieces may be eaten;

The Braisa refers to

כשחתיכות שוות

When all the pieces are lined up and it is obvious that they all belong to one fish.

6 The Mishnah continues

6.
וציר שיש בה דגה
מותר

Fish brine that has כלבית floating in it may be eaten,
because the growth of כלבית indicates that ציר דג טמא was
not mixed in.

The Braisa cites a Braisa

ואיזו ציר שיש בה דגה

כל שכלבית אחת או שתי כילביות שוטטות בו

If there were one or two כילבית in it, the brine may be
eaten.

And the Gemara explains;

בסתומות

כילבית אחת

בפתוחות

שתי כילביות

In a sealed barrel, even one כילבית is sufficient, because it
certainly grew from the fish brine.

But in an open barrel, two כילבית are required, and one
כילבית is not sufficient, because as Rashi explains

בחדא איכא למימר מעלמא נפל ביה

Perhaps one כילבית might have fallen inside from
somewhere else, and it did not grow from the brine.

רבי חנינא בר אידי says

עכו"ם שהביא עריבה מלאה חביות

ונמצאת כילבית באחת מהן

If a non-Jew brought a boatload of barrels of fish brine,
and there were כילבית in only one barrel, it depends:

פתוחות

כולן מותרות

סתומות

היא מותרת וכולן אסורות

If all the barrels were open, then all the other barrels are
also permitted, because as Rashi explains

דכי היכי דהואי בהך הואי נמי בכולהו

ואזלו לעלמא

We assume that those barrels also had at least two כילבית
and they fell out.

However, if all the barrels were closed, then only the
barrel with the כילבית is permitted, but all the other barrels
are forbidden.

=====

6

The Mishnah continues

מלך

- 6 -

וציר שיש בה דגה
מותר

Fish brine that has כלבית floating in it may be eaten,
because the growth of כלבית indicates
that ציר דג טמא was not mixed in.

בריתא

ואיזו ציר שיש בה דגה
כל שכלבית אחת או שתי כילביות
שוטטות בו

If there were one or two כילבית in it,
the brine may be eaten.

And the Gemara explains;

בפתוחות
שתי כילביות

But in an open barrel,
two כילבית are required,

בסתומות
כילבית אחת

In a sealed barrel,
even one כילבית is sufficient,
because it certainly grew
from the fish brine.

As Rashi explains

בחדא איכא למימר מעלמא נפל ביה

Perhaps one כילבית might have fallen inside
from somewhere else,
and it did not grow from the brine.

כי חנינא בר אידי

עכו"ם שהביא עריבה מלאה חביות
ונמצאת כילבית באחת מהן

If a non-Jew brought a boatload of barrels of fish brine,
and there were כילבית in only one barrel, it depends:

סתומות
היא מותרת
וכולן אסורות

However, if all the
barrels were closed,
then only the barrel
with the כילבית is
permitted,
but all the other
barrels are forbidden.

If all the barrels were open,
then all the other barrels
are also permitted,

because as Rashi explains

דכי היכי דהואי בהך
הואי נמי בכולהו
ואזלו לעלמא

We assume that those
barrels also had at least two
כילבית and they fell out.

7 אמר רב ברונא אמר רב קירבי דגים ועוברין אין נקחין אלא מן המומחה Fish intestines and fish eggs may be bought only from a dealer but not from a private person, because there is a concern that they come from a טמא דג.

The Gemara asks למה לי מומחה לבדוק בסימנין Why don't we check the fish eggs for their סימנים?

As the Braisa says כסוימני ביצים כך סימני עוברי דגים Kosher fish eggs bear the same signs as kosher chicken eggs?

The Gemara explains that רב refers to כשנימוחו The fish eggs were crushed, and their סימנים are not visible.

The Gemara proceeds with a Machlokes regarding אם אין שם מומחה If there was no dealer

רב יהודה says כיון דאמר אני מלחתי מותרין If the עכו"ם says, I salted these eggs, and they came from a kosher fish, he is believed, and the eggs are permitted.

While רב נחמן says עד שיאמר אלו דגים ואלו קירביהן The עכו"ם must show him the actual fish. But if he says the eggs came from a kosher fish he is not believed, and the eggs are forbidden, because as Rashi explains שמא לא בקי הן Perhaps the עכו"ם is not familiar with the signs of kosher fish. =====

7 אמר רב ברונא אמר רב קירבי דגים ועוברין אין נקחין אלא מן המומחה Fish intestines and fish eggs may be bought only from a dealer but not from a private person, because there is a concern that they come from a טמא דג.

למה לי מומחה לבדוק בסימנין

Why don't we check the fish eggs for their סימנים?

As the Braisa says כסוימני ביצים כך סימני עוברי דגים Kosher fish eggs bear the same signs as kosher chicken eggs?

רב refers to כשנימוחו The fish eggs were crushed, and their סימנים are not visible.

The Gemara proceeds with a Machlokes regarding אם אין שם מומחה If there was no dealer

רב נחמן עד שיאמר אלו דגים ואלו קירביהן The עכו"ם must show him the actual fish. But if he says the eggs came from a kosher fish he is not believed, and the eggs are forbidden,

רב יבוצב כיון דאמר אני מלחתי מותרין If the עכו"ם says, I salted these eggs, and they came from a kosher fish, he is believed, and the eggs are permitted.

because as Rashi explains שמא לא בקי הן Perhaps the עכו"ם is not familiar with the signs of kosher fish.

8 The Mishnah continues

7.

ועלה של חילתית

מותר

The leaves of the חילתית are permitted.

As the Gemara explains;

לא נצרכה אלא לקרטין שבו

Even if there were pieces of חילתית in a utensil they are permitted, and there is no concern that the עכו"ם mixed in pieces that were cut with a non-kosher knife, because

אישתרוקי היא דאישתרוק ואתא בהדה

We assume that these pieces slipped off the leaves and fell into the utensil.

=====

8

The Mishnah continues

- 7 -

**ועלה של חילתית
מותר**

The leaves of the חילתית are permitted.

The Gemara explains;

לא נצרכה אלא לקרטין שבו

Even if there were pieces of חילתית in a utensil they are permitted, and there is no concern that the עכו"ם mixed in pieces that were cut with a non-kosher knife,

because

**אישתרוקי היא דאישתרוק
ואתא בהדה**

We assume that these pieces slipped off the leaves and fell into the utensil.

9

8. וזיתי גלוסקאות המגולגלין מותרין
Olives that were stored in a utensil until their oil oozed out, are permitted.
And the Gemara explains
לא נצרכא אע"ג דרפי טובא
Even if the olive pits were extremely slippery, there is no concern that the עכו"ם mixed in wine, because
הני מחמת מישהא הוא דרפו
We assume that the pits become slippery from the oil.

יוסי disagrees and says
השלחין אסורין
As the Gemara explains
כל שאוחזו בידו וגרעינתו נשמטת
If the pit slips through his fingers, the olives are forbidden, because there is a concern that the pits became slippery from wine.
=====

The Mishnah continues

9. החגבים הבאים מן הסלולה אסורין
Grasshoppers that come from the baskets in front of storekeepers are forbidden, because
מפני שמזלף יין עליהן
The עכו"ם sprinkle wine onto the grasshoppers. However,
מן ההפתק
מותרין
Grasshoppers that come from the storage place, are permitted, because
דאין מזלף עליהם
עד שנותנו לפניו למכור
The עכו"ם do not sprinkle the wine on it until they are ready to be sold.
=====

9

The Mishnah continues

- 8 -

וזיתי גלוסקאות המגולגלין מותרין

Olives that were stored in a utensil until their oil oozed out, are permitted.

And the Gemara explains

לא נצרכא אע"ג דרפי טובא

Even if the olive pits were extremely slippery there is no concern that the עכו"ם mixed in wine, because

הני מחמת מישהא הוא דרפו
We assume that the pits become slippery from the oil.

יוסי disagrees

השלחין אסורין

As the Gemara explains

כל שאוחזו בידו וגרעינתו נשמטת

If the pit slips through his fingers, the olives are forbidden, because there is a concern that the pits became slippery from wine.

The Mishnah continues

- 9 -

החגבים הבאים מן הסלולה אסורין

Grasshoppers that come from the baskets in front of storekeepers are forbidden,

because

מפני שמזלף יין עליהן

The עכו"ם sprinkle wine onto the grasshoppers.

However,

מן ההפתק מותרין

Grasshoppers that come from the storage place, are permitted,

because

דאין מזלף עליהם עד שנותנו לפניו למכור

The עכו"ם do not sprinkle the wine on it until they are ready to be sold.

10 The Mishnah concludes
 וכן לתרומה
 As רב ששת explains;
 וכן לכהן החשוד למכור תרומה לשם חולין
 This Halachah also applies to a Kohen who is suspected
 of selling produce of Terumah as חולין:
 לפניו הוא דאסור
 אבל הבא מן האוצר ומן ההפתק ומן הסלולה
 מותר
 Only the fruits that are in front of him are forbidden; but
 the fruits that come from storage are permitted, and there
 is no concern that these are Terumah fruits, because
 אירתותי מירתת
 סבר שמעי ביה רבנן ומפסדו ליה מינאי
 He does not mix Terumah into the storage, because he is
 afraid that the רבנן will find out and will issue a prohibi-
 tion on all his stored fruits.

הדרן עלך פרק אין מעמידין
 We have B"ח completed the second Perek of עבודה
 מסכת עבודה, and we will begin the third Perek of הצלמים
 זרה, and we will begin the third Perek of הצלמים in the next
 Shiur, B'ezras Hashem.

10 *The Mishnah continues* מאריך

וכן לתרומה

רב לל

**וכן לכהן
 החשוד למכור תרומה
 לשם חולין**

*This Halachah also applies to a Kohen
 who is suspected of selling produce of Terumah as חולין:*

**לפניו הוא דאסור
 אבל הבא מן האוצר
 ומן ההפתק ומן הסלולה
 מותר**

*Only the fruits that are in front of him are forbidden;
 but the fruits that come from storage are permitted,
 and there is no concern that these are Terumah fruits,*

because

**אירתותי מירתת
 סבר שמעי ביה רבנן ומפסדו ליה
 מינאי**

*He does not mix Terumah into the storage,
 because he is afraid that the רבנן will find out
 and will issue a prohibition on all his stored fruits.*

הדרן עלך פרק אין מעמידין